

Key words: direct taxation, Internal revenue code of Ukraine, harmonization, fiscal accounting,

УДК: 336.144.2:334.72

Толстопятова Д.Г., кандидат економічних наук, викладач Кам'янець-Подільського коледжу харчової промисловості НУХТ

Зваричук Е.О., кандидат історичних наук, декан заочного факультету НУХТ

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасній ринковій економіці важливою передумовою ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і досягнення високих кінцевих результатів є планування діяльності підприємств.

Ключові слова: фінансове планування, фінанси, фінансові ресурси, прибуток, фінансовий стан, фінансового забезпечення.

Фінансова стабільність є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності, формує імідж господарюючого суб'єкта, є його візитною карткою. Тому однією з найважливіших проблем на підприємствах є недостатня ефективність та організація управління фінансовими ресурсами, що, в першу чергу, пов'язано з недостатнім розвитком та впровадженням фінансового планування.

Питання фінансового планування на підприємствах України є надзвичайно актуальним на даний час. Це можна пояснити тим, що сьогодні економіка України переживає трансформаційний період, відбувається повна заміщення старого механізму управління економікою, його заміна ринковими методами господарювання, що доповнюється державним регулюванням, має місце виникнення підприємств різних форм власності та організаційного устрою, а отже, наявна певна нестабільність зовнішнього середовища.

Планування як функція управління на підприємстві охоплює всі сторони його господарської діяльності, а саме: виробництво та реалізацію продукції, маркетинг, фінансове та ресурсне забезпечення. Формування і використання науково обґрунтованої системи планування, розробка та виконання системи планів дозволяють забезпечити досягнення поставлених цілей підприємства, укріпити і поліпшити його становище на ринку. Від обґрунтованості визначення перспектив розвитку та самостійного вибору варіантів управлінських дій у процесі планової діяльності багато в чому залежить прибуток підприємства, добробут всіх його працівників, постачальників і споживачів. В ринковому оточенні, яке постійно ускладнюється, планова діяльність являє собою засіб скорочення ринкової невизначеності, забезпечення стабільності економічних процесів на підприємстві.

Сутність фінансового планування обумовлює його місце в ринковій економіці, яке визначається тим, що планування - це одна з функцій управління, а фінансове планування функція управління фінансами. В такій якості планування охоплює весь комплекс заходів для опрацювання планових завдань та їх планомірного і цілеспрямованого втілення в

життя.

За ринкових умов зростає значущість фінансового планування на мікрорівні. Світовий досвід управління виробництвом говорить про те, що без плану працювати не може практично жодна організація, жодне підприємство чи установа. Кожний крок підприємств пов'язаний з ризиком, приносить доходи або витрати і має бути попередньо розрахований, обґрунтований у різних варіантах, перш ніж буде прийнято рішення. Фінансовий стан суб'єкта господарювання, його нормальне функціонування, кінцеві результати, а отже, уникнення банкрутства, залежать від наявності коштів. Важливо при цьому, що фінансове планування має переважно внутрішньофірмовий характер, тобто позбавлене елементів директивності.

На всіх етапах історичного розвитку та рівнях управління фінансове планування відзначалося загальними ознаками, які дозволяють виділити його з єдиної системи планування. До них належать призначення, особливі об'єкти, сфери планування, мета і характер планування, форма основних показників.

Фінансове планування - це процес визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних для виробничо-господарської діяльності підприємства, а також джерел їх надходження.

У процесі розроблення довгострокового й поточного фінансових планів виконують розрахунки, аналіз і складають план.

Мета складання фінансового плану полягає у взаємоузгодженні доходів і витрат. За перевищення доходів над витратами суму перевищення направляють у резервний фонд. Якщо витрати перевищують доходи, визначають суму фінансових ресурсів, якої бракує. Додаткові фінансові засоби можна одержати за рахунок кредитів, позик випуску цінних паперів тощо.

Фінансовий план слугує необхідною умовою для раціональної організації роботи на всіх ділянках фінансово-господарської діяльності підприємства.

На відміну від державних підприємств, підприємства недержавної форми власності і можуть розробляти фінансові плани в довільній формі. Більш поширеною формою фінансових планів на таких підприємствах є баланс доходів та видатків, який містить такі і розділи, доходи та надходження коштів, витрати й відрахування, взаємовідносини з бюджетом та позабюджетними фондами, взаємовідносини з кредитною системою.

Основою фінансового планування є фінансова стратегія підприємства. Фінансова стратегія - складова загальної стратегії економічного розвитку, яка охоплює систему довготермінових завдань фінансової діяльності підприємства та способи їх досягнення. Розроблення фінансової стратегії підприємства пов'язано з вирішенням таких основних завдань:

- обґрунтування основних джерел фінансового забезпечення діяльності підприємства;
- вибір оптимальних способів інвестиційної діяльності підприємства;
- зведення до мінімуму фінансових ризиків підприємства;
- забезпечення фінансової стійкості та рентабельності;
- визначення способів виходу підприємства з фінансової кризи та методів управління за умов кризового стану підприємства.

Фінансова стратегія є основою для розроблення фінансової політики. Фінансова політика підприємства - форма реалізації фінансової стратегії за окремими аспектами його

фінансової діяльності. Фінансова політика формується за окремими напрямками фінансової діяльності: політика формування активів і структури капіталу, політика управління активами та інвестиціями, політика залучення фінансових ресурсів (формування власних фінансових ресурсів і залучення із зовнішніх джерел). У свою чергу, політика формування власних фінансових ресурсів може охоплювати самостійні блоки:

- цінову політику - формування цін з урахуванням попиту й пропозиції (динаміки кон'юнктури ринку) та рівня витрат на виготовлення та реалізацію продукції;
- амортизаційну політику - управління амортизаційними відрахуваннями з метою інвестування їх у розвиток підприємства;
- дивідендну політику - оптимізація між часткою прибутку, що направляється на виплату дивідендів, і тією частиною прибутку, що капіталізується,
- інвестиційну політику - вибір та реалізація найвигідніших проектів, розширення та оновлення активів з метою подальшого економічного розвитку підприємства.

Особливістю сучасного перехідного періоду розвитку економіки є те, що система централізованого управління економікою, яка діяла раніше, повністю зруйнована, а механізм ринкового регулювання суспільного виробництва не відпрацьований. У цих умовах промислові підприємства опинилися в складному становищі.

Основними завданнями фінансового планування на підприємстві є: забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності необхідними фінансовими ресурсами; установлення раціональних фінансових відносин із суб'єктами господарювання, банками, страховими компаніями; визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка раціонального його використання; виявлення та мобілізація резервів збільшення прибутку за рахунок раціонального використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів, здійснення контролю за утворенням та використанням платіжних засобів; дотримання інтересів акціонерів та інших інвесторів; контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства.

Отже, фінансове планування дає змогу розв'язати такі конкретні питання, які грошові кошти може мати підприємство в своєму розпорядженні; які джерела їх надходження; чи достатньо фінансових ресурсів для виконання накреслених завдань, яка частина коштів має бути перерахована в бюджет, позабюджетні фонди, банкам та іншим кредиторам; як повинен здійснюватися розподіл та використання прибутку на підприємстві; як забезпечується реальна збалансованість планових витрат і доходів підприємства на принципах самоокупності та самофінансування.

Список використаних джерел

1. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств // Фінанси України. - 2007.-№ 4. - С. 112-118.
2. Білик М.Д. Фінансове планування на підприємстві в сучасних умовах // Фінанси України. - 2006. - №4 .-С. 133-141.
3. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: навчальний посібник. - їх.: ЦНД, 2006. - 472 с.
4. Климко І. Механізм фінансового планування на підприємстві як метод запобігання банкрутству // Економіка та підприємництво Держава та регіони. - 2007. -

№2,-С. 304-306.

5 Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз та планування. - Дніпропетровськ. Видавництво ДАУБП, 2001. - 224 с.

6 Круш П.В. Оцінка бізнесу: Навчальний посібник / П.В. Круш, С.В. Поліщук. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 264 с.

7 Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. - К.: Кондор, 2004. - 300 с.

8 Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник / Г.М.Тарасюк, А.І.Шваб. - К.: Каравела, 2003. - 432 с.

9 Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. - 5-е вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 546 с.

10 Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Г.В. Митрофанов, Г.С. Кравченко, Н. Барабані та ін.; за ред проф. Г.В. Митрофанова. - К.: КНТЕУ, 2002. - 301с.?

Annotation. In a modern market economy important pre-condition of the effective use of the limited productive resources and achievement of high end-point is planning of activity of enterprises.

Key words: financial planning, finances, financial resources, income, financial **stated** financial providing.

УДК 336.717.061

Кузовенкова Н.В., асистент кафедри управління персоналом і туризму

СУЧАСНІ СИСТЕМИ АНАЛІЗУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

У статті розглядаються зарубіжні системи аналізу кредитоспроможності позичальника. Визначаються шляхи адаптації існуючих методик оцінки кредитоспроможності до вітчизняних умов розвитку кредитних відносин.

Ключові слова: кредитний ризик, кредитоспроможність, система аналізу кредитоспроможності, кредитор, позичальник.

Постановка проблеми. Розвиток кредитних відносин між банком і позичальником неможливий без наявності впевненості кредитора у спроможності позичальника вчасно і в повному обсязі виконати кредитні зобов'язання. Ті способи оцінки кредитоспроможності, які використовувалися у до кризовий період не виправдали свою ефективність. А тому виникає необхідність у науковому обґрунтуванні нових та удосконаленні уже існуючих методів оцінки здатності позичальника повернути кредит.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оцінки кредитоспроможності І позичальника широко висвітлюється у наукових працях як вітчизняних так і зарубіжних І дослідників. Особливої уваги заслуговують дослідження таких вчених як Дем'яненко М.Я., Джорж Е. Петерсен, Дж. Синки мол., Гудзь О.Є, Сорокін М.Е., Стецюк П.А. Основу наукових розвідок становлять окремі методики оцінки кредитоспроможності позичальників. Однак, в умовах, що склалися на банківському кредитному ринку, виникає необхідність у визначенні системного підходу до аналізу здатності позичальника виконати